«Әлихан Бөкейханов атындағы Балқаш қаласының №15 мектеп-лицейі» КММ-нің дамуының 5 академиялық жылға арналған стратегиялық жоспары 2020-2025 оқу жылы

І стратегия.Білімнің сапалы бәсекеге қабілеттілігі және тәрбиелі ұрпақ – тамырлы болашақ.

Бәсекеге қабілетті тұлғаның негізі отбасында, қоғамда және оқу-тәрбие жүйесінде қалыптасатын құндылықтарға байланысты. Қазақстан Республикасында «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жағдайындағы тәрбиенің тұжырымдамалық негіздері бекітілді. «Туған жер», «Қазақстанның киелі географиясы», «Жаһандық әлемдегі қазіргі қазақстандық мәдениет», «Қазақстанның 100 жаңа тұлғасы», «Жаңа гуманитарлық білім . Қазақ тіліндегі 100 жаңа оқулық» жобасы, «Өзін-өзі тану» адамгершілік-рухани білім беру бағдарламасы іске асырылуда. «Жас қыран» (1-4 сыныптар), «Жас Ұлан» (5-10 сыныптар), балалар мен жасөспірімдер қозғалысы, «Жас Сарбаз» әскери-патриоттық клубы жұмыс істейді.

«Мәңгілік Ел», «Ұлы даланың жеті қыры» құндылықтары арқылы оқу мен тәрбие үрдісінің бірізділігі қамтамасыз етіледі. Мектеп-лицейдегі барлық тағлымдық шеберханалар, залдар, орталықтар, зертханалардың, қосымша білім беру жүйелерінің ережелері, оқу-әдістемелік кешендері құжатталады. Оқушылардың ерте жастан мамандыққа бейімделу траекториялары жетілген. Ата-аналар мен оқушылар, мұғалімдер арасындағы алтын үштік «Шаңырақ» қауымдастығының аясы кеңеюде. Ата-аналардың оқу-тәрбие үрдісіне қатысуы сенімді әріптестік моделіне қол жеткізуге толық мүмкіндіктер беруде.

Бүгігі күні алғышарттары іске қосылған оң нәтижелерін көрсетуде. Атап айтсақ, **«Ұлағат»**(аталар-әкелер мектебі), **«Парасат»** (әжелер-аналар мектебі), **«Қыз Жібек»**(қыздар клубы), **«Серілер»** (ұлдар клубы), оқушылардың «Көшбасшылар» мектебі, «Театр әлемі», «Шабыт» домбыра оркестрі, «Назгұмыр» би тобы, «Гобелен» тоқу, «Сән студиясы», «Гүлзар» дәстүрлі фестиваль, «Зияткерлер – ұлт болашағы» форумы, «Жас қыран»т.б. балалар мен жас өспірімдер ұйымдарының ықпалы артады.

НЗМ-і ДББҰ-ның әлеуметтік жобалары, тәжірибелері толығымен оқу-тәрбие үрдісіне жалғасады («Оқуға міндетті 100 кітап», «Буккроссинг», «Википедия», «Екі апта ауылда», «Ата-анамның кәсіпорнында», «Туған жерге тағзым» т.б.)

Білімнің сапалы бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында **«Білім мазмұнын жетідіру»** және, **«Зерек»** жобасы, **«Шексіз математика»** жобасы, **«Жаңа ғасыр»** , **«Әлихантану»** жобасыоқушылардың ғылыми қоғамының басымдықтары жаңа мазмұнға икемделеді, инновациялық білім беру модельдері жетіледі, оқыту мен оқудағы жаңа технологиялар арқылы оқушылардың құзыреттілігі дамиды. Мектеп-лицей **КАТЕV** халықаралық қорымен мемарандумға отырады, аймақтағы БИЛ №1, №2, №3 және НЗМ мектептерімен тәжірибе алмасуда. **PISA, PIRLS, TIMSS** халықаралық салыстырмалы зерттеулерге қатысуға дайындық жұмыстары жүргізілуде. Көшбасшы мұғалімдер функционалдық сауаттылыққа негізделген оқу-әдістемелік бағдарламаларды жазып, іске асырады. Дарынды және талантты оқушылардың **«TED$_x$-15»** клубы жұмысын жүйелі жалғастыруда. «Таратуға тұратын идеялар» бастамасы жүзеге асады. Оқу жоспарының вариативтік компонентін тиімді қолдану мақсаты жүзеге асырылады. Виртуалды зертханалық жұмыстар, **«Жасыл мектеп» жобасы**, «Қысқы бақ» зертханасы және «Гидропоника» оқу бөлмесін зерттеу жұмыстарына тиімді қолдану, «Білім ал» электронды мектебі, кітапханаBookshake.net, Elibrary.ru, Kazneb.kz Қазақстан ұлттық электронды кітапханасы, Proshow, Inshot, Filmix, «Жас өркен», «Жастар медиясы» жобасы, «Руханият» жобасы.

Білімді сыртқы бағалауды, мектеп оқушыларының білімін критериалды бағалауды (формативті және жиынтық бағалау, үлгерім шкаласы), МЖМБС-ның күтілетін нәтижелеріне сәйкес бағалау құралдарын қарастыру тетіктері жетілдіріледі.

Қатысудың халықаралық салыстырмалы зерттеулерімен танысу:

- PISA-дағы 15 жастағы оқушылар (математика, оқу сауаттылығы, ғылым);
- PIRLS-та 4-сынып оқушылары (оқу);
- 4,8,11 сынып оқушылары – TEMSSAdvanced (математика және ғылыми сауаттылық);

Сканировано с CamScanner

- 14 жастағы оқушылар ICILS (компьютерлік және ақпараттық сауаттылықты бағалау) Азаматтық пен патриотизм деңгейін анықтауға арналған әлеуметтік зерттеулерге қатысады. «Ұшқыр ой алаңы», «Сарыарқа адалдық алаңы» білім алушылардың пікірталас қозғалысы, жалпыұлттық мәдени-білім беру жобасы, «Балалар және театр» ағартушылық, «Мейірімді жүрек» мектептік еріктілер клубы (өзін-өзі тану пәні арқылы) тағы басқа мектеп-лицейдің дәстүрлі жобалары мен байқаулары арқылы іске асады.

Білім алушылар үшін:

✓ Баршаға бірдей сапалы білімге қол жеткізу мүмкіндігі; Үздік білім беру ресурстары мен технологияларына қол жеткізу;

✓ Өзін-өзі анықтау және кәсіби өсуге оқушылардың уәждеуі;

✓ Танымдық іс-әрекетке, өзара пікір мен тәжірибе алмасуға тұрақты уәжі артады;

✓ Оқушылардың ынтасы артып, оқу тиімділігі артады, яғни мұғалімдер оқушыларды адами тұрғыда жоғары құндылық ретінде қабылдайды.

Күтілетін нәтиже:

✓ Мектеп-лицей үшін әлеуметтік серіктестіктер аясы кеңейеді;

✓ ЖОО-мен және колледждермен байланыс күшейеді;

✓ Халықаралық ынтымақтастық жанданады;

✓ Ата-аналар қауымдастығы қамқоршылық кеңеске, мектеп өміріне белсене араласады;

✓ Арнайы білім беретін шеберхана, лабораториялар, оқу-әдістемелік база жүйеленеді.

Педагогтар үшін:

✓ Жоспарлау, ұйымдастыру және сапалы бақылау үшін бірлескен әрекеттің үйлесімділігі;

✓ Пән мұғалімдерінің, кафедралар қызметінің кәсіби шеберлігі мен бірыңғай білім беру ортасын дамытуға бағыттауы;

✓ Барлық қызмет аясында білім алу, кәсіптік құзыреттілігі арта түседі;

✓ Мұғалім еңбегін бағалаудың тиімді механизмінің (жүйенің) қалыптасуы.

Ата –аналар үшін:

✓ «Ата-ана – мектеп – оқушы» үштік одақ моделі жетілдіреді;

✓ Мектеп-лицейдің оқу-тәрбие үрдісіне белсене қатысуы артады;

✓ Басқаруға, шешім қабылдау, дамытуға атсалысу үлесі арта түседі;

II стратегия. Кәсіби өсу.Білікті ұстаз-сапалы білім негізі.

«Педагогтардың кәсіби мәртебесі және сапаны бағалаудың жаңартылған жүйесі»стратегиясын жүзеге асыруда,«Тәлімгерлік мектебі» жұмысын жалғастырады, педагогтар менторинг, коучер деңгейіне көтеріледі. «Жарқын белес» желілік қауымдастығы аясында құрылған фокус топтардың, «Бастау, Ізденіс, Пифагор» қауымдастықтарының аясы кеңейеді, каскадтық оқыту,«Серпін» тәжірибелік алаңы жұмыстары жалғастырылады. Көшбасшы мұғалімдер тобы жетекшілік жасайды. Мұғалімдердің кәсіби дамуы – білім беру жүйесін жаңартудың негізгі тетігі болып қала бермек. Педагог кәсібінің жоғары мәртебесін қамтамасыз етіліп, педагогикалық білім беру жалғастырылады. Мамандықтың беделін арттыратын ақпараттарды орналастыру арқылы мұғалімнің жағымды имиджін қалыптастыру бойынша кешенді жұмыстар жүргізу (БАҚ, кездесулер, конкурстар, тәжірибе алмасу). Үлгілік қағидалардың негізінде «Педагогикалық әдеп» кеңесі құрылады. Пән педагогтері қауымдастығы құрылады. TALIS (ЭЫДҰ) – Халықаралық оқыту мен оқуға қазақстандық оқытушылардың қатысуы туралы ақпаратпен таныстырылады. Ғылыми, зерттеу, шығармашылық, эксперименттік қызметте жүзеге асыру, оқыту практикасына жаңа әдістер мен технологиялар енгізіледі. Мұғалімнің үздік жұмыстары, сабақтар веб-сайттарда , интернеттерде орналастырылады. Ерекше еңбегі үшін мұғалімдерді моральдық және материалдық ынталандыру жүйесі қолданылады.

Ең алғаш мұғалім болып кірген жас мамандарды бейімдеу үшін арнайы тәлімгерлер тағайындалады. Педагогтар сандық технологияларды меңгеру деңгейі артады, қашықтан оқыту және оқыту технологияларын жүйелі қолдану аясы кеңейді (электронды кітапхана, «Білімал» ЭМ, «ZOOM» платформасы, «Классрум», Daryn.online.kz, Bilimland.kz, sabak.kz, ozin-ozi-tanu.kz).

Сканировано с CamScanner

Барлық білім беру деңгейіндегі ұйымдардың педагогтері білім беру деңгейлері арасындағы сабақтастықты қамтамасыз ету бойынша педагогикалық шеберлікті жетілдіруге мүмкіндік беретін аудиториялық және қашықтықтан оқыту нысанында біліктілікті арттыру курстарынан өтетін болады.

Орта білім беру сапасына сараптамалық шолу (инспекциялау) қорытындылары бойынша жоғары баға алған мектептерге оқыту мектебі (NEACHING SCHOOLS) болуға, өз тәжірибесін басқа мектептерге таратуға мүмкіндік беріледі. Осы деңгейге өтуге ұмтылыс жасау.

Мұғалімдер Action Recearch және Lesson Study арқылы оқытудың практикасы жетіледі және пән мұғалімдерінің қауымдастығы арқылы «сабақты зерттеу» тәсілі, командалық модель педагогтардың жеке кәсіби дамуына ықпал етеді. Мұғалімнің кәсіби даму моделі жетіледі.

Педагогтар «Үздік педагог», «Қазақстанның үздік мұғалімі», Республикалық конкурстарына және «Әлем мұғалімі» халықаралық конкурсына т.б. қатысу арқылы мұғалімдердің оң бейнесі және имиджі қалыптасады. Талантты педагогтарды қолдау (материалдық және рухани) тетіктері іске асады.

III стратегия.Білім беруді басқарудың алқалық формасы.

Мектеп-лицейдің ата-аналары және серіктестерінен қамқоршылық кеңесі құрылып, жаңа алқалы басқару механизмінің тетіктері енгізіледі. Жыл сайын индикатор өлшемдеріне сәйкес робототехника,STEM лаборатория т.б. алу жоспарланды. Сонымен қатар, кадрларды ынталандыру, әлеуметтік қолдау, әлеуетін арттыру шаралары да қарастырылады. Басқарудың «Сапа» жүйесі енгізіледі. Мониторинг тобы, «Педагогикалық әдеп» кеңесі құрылады.

Мектеп-лицей «Ашық бюджеттер» жобасын қолдайды, қолжетімді ақпарат барлық сайттарда орналастырылады («Жарқын белес» , balkhash_mektep15 т.б.)

Тең құқықтарды, балаларды мектепке дейінгі және орта білім беру ұйымдарына бөлу және қабылдау рәсімдерінің ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік қызмет көрсету жаппай цифрландыру жүйесі арқылы орындалады. Электрондық Үкімет порталы арқылы мемлекеттік қызмет көрсетумен қамтылған оқушылардың үлесі артады.

Қоғамдық тыңдау, «Мектеп өмірінің бір күн» жобасы т.б. тоқсан сайын ашық түрде есеп беру жұмыстары оқу-тәрбие үрдісіне енеді.

IV стратегия.Оқытудың қауіпсіз ортасы және цифрлық инфрақұрылымы.

Мектеп-лицейдің цифрлық инфрақұрылымы (сымсыз коммуникациялар, бұлтты технологиялар, микросерверлер, компьютерлер мен перифериялық жабдықтар, жергілікті желі, кеңжолақты интернетті) дамыту жұмыстары жүйелі жолға қойылады.

«1 мұғалім – 1 компьютер» жобасы іске асырылады. Химия, биология, физика оқубөлмелері STEM кабинеттерімен жарақтандырылады. Білім беру ұйымында жарақтандыру кезінде жиһаз бен жабдықтардың денсаулық сақтау сипаттамаларына ерекше назар аударылатын болады.

«Балалар бюджетін» енгізу балалардың әл-ауқаты мен құқықтарын қамтамасыз етуге бағдарланған, балалар мүддесіндегі бюджет шығындарының деңгейін айқындауға, сондай-ақ мемлекеттік және жергілікті огандардың назарын балалардың барлық салалардағы мүдделері мен қажеттіліктерін есепке алуға аударуын күшейтуге мүмкіндік береді.

Жан басына шаққандағы қаржыландыру жүйесі енгізіледі (2020-2021 оқу жылы). Оқушылардың қауіпсіздігі үшін бейнебақылаулар (ішкі және сыртқы), турникеттер орнатылады.

Сканировано с CamScanner

Мектеп-лицей асханасында тамақтандыруды ұйымдастыру және оқушылар мен ата-аналардың қажеттіліктері ескеріліп отырады.

Мектеп-лицейдің психологиялық қызметі жанданады. «Тәуекел» тобындағы оқушыларды ерте анықтау, уақытылы көмек көрсету, буллингті болдырмау, татуласу қызметтері күшейтіледі.

Оқушылардың кибермәдениетті кибергигиенасы бойынша жұмыстар жүйесі жолға қойылады.

V стратегия. Жаратылыстану – математика бағытындағы пәндердің көптілді интеграциясы.

НЗМ ДББҰ тәжірибесі негізінде, инновациялық білім беру модельдері тәжірибеде жалғасады. Жаратылыстану бағытындағы (физика, химия, биология) пәндері бойынша кіріктірілген білім беру бағдарламасы құрылады.

Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді оқытуда командалық оқыту TEAM-Teaching, CLIL әдістері қолданысқа енгізіліп, жүйелі жұмысын жалғастыруда.

ЖМЦ пәндерін ағылшын тілінде оқытатын мұғалімдердің біліктілігін арттыру. «XXI ғасыр мұғалімі», «Тілдік құзыреттілік» бағдарламасы бойынша тілдік курстар өткізіледі.

Ағылшын тілінде ««Химия», «Биология», «Физика» пәндеріне ағылшын тілін кірістіре оқыту» интеграцияланған курстары енгізіледі.

Негізгі құзыреттілк ретінде үш тілде білім алушылардың коммуникативтік дағдылары дамиды, оқушылар мен ата-аналардың қалауын ескере отырып, жекелеген пәндерді (ивт, физика, химия, биология) үштілде оқыту басты назарда болады. 8-сыныптан бастап, қостілді оқулықтар арқылы дайындық сатыларынан өтеді. «Терминологиялық биология», «Суретті терминология» т.б. пән мұғалімдерінің авторлық оқу-әдістемелік құралдары, жинақтары шығарылады.

Қазақ тілі, орыс тілі, ағылшын тілі пәндері бойынша, үш тілді терең меңгертуге ықпал ететін «Тіл-таным» зертханасыжұмысының функциясы жаңа мазмұнда жаңғыртылады.

Сыныптан тыс іс-шаралар барысында оқушылардың ағылшын тілінде қатысуына және төрт дағдыға басымдық беріледі.

2020-2025 оқу жылдарына арналған мектеп-лицейдің даму стратегиясын жүзеге асырудың индикаторлары

Бағыттар	2020-2021 оқу жылы	2021-2022 оқу жылы	2022-2023 оқу жылы	2023-2024 оқу жылы	2024-2025 оқу жылы
1-стратегиялық бағыт. Білімнің сапалы бәсекеге қабілеттілігі және тәрбиелі ұрпақ – тамырлы болашақ.					
Қосымша біліммен қамтылған білім алушылар үлесі	**25 %**	**30 %**	**40 %**	**50 %**	**55 %**
Қосымша біліммен қамтылған спортшылар үлесі	**10 %**	**15 %**	**25 %**	**30 %**	**35 %**
Орта білім беру сапасын сараптамалық шолу қорытындысы бойынша санатын көтерген мектептер үлесі 2021ж. 20% және 2025 ж. 28%-ға дейін.	**10 %**	**13%**	**15%**	**18%**	**23%**

Сканировано с CamScanner

Білім беру БҒМ мониторингінің нәтижесі бойынша бастауыш және негізгі орта білім беру оқушыларының оқудағы жетістіктерінің нәтижелері **4-сыныптар**	**15%**	**16,5%**	**18%**	**19%**	**20%**
Білім беру БҒМ мониторингінің нәтижесі бойынша бастауыш және негізгі орта білім беру оқушыларының оқудағы жетістіктерінің нәтижелері **9-сыныптар**	**35%**	**40%**	**46%**	**48%**	**50%**
Оқу-әдістемелік кешендердің құрылымын енгізу үлесі (авторлық бағдарламалар, жобалар т.б.)	**10 %**	**15 %**	**20%**	**30 %**	**50%**
«Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында тәрбиенің Тұжырымдамалық негіздерін іске асыру: НЗМ жобалары, «Мәңгілік Ел», «Ұлы даланың жеті қыры» , «Әлихантану» жобасы, «Ұшқыр ой» алаңы, «Сарыарқа адалдық алаңы» білім алушылардың пікірталас қозғалысы, жалпыұлттық мәдени-білім беру жобасы, «Балалар және театр» ағартушылық, «Мейірімді жүрек» мектептік еріктілер клубы, «Жасыл мектеп» жобасы, «Болашаққа көзқарас» , «Қоғамдық сананы жаңғырту құндылықтары арқылы тәрбие мен оқу үрдісінде оқушылардың көшбасшылық үлесі	**50 %**	**65 %**	**75 %**	**85 %**	**100%**
Білім сапасын арттыруда инновациялық білім беру моделдерін жетілдіру үлесі (ғылыми, зерттеулер, жобалар)	**25 %**	**35 %**	**50 %**	**65 %**	**80 %**
Білімді сыртқы бағалау бойынша нәтижеге бағытталған бағалау тетіктері (КБ, ХБЗ, PISA, PIRLS, TEMSSAdvanced, ICILS)	**20 %**	**30 %**	**50 %**	**65 %**	**80%**
Үздік білім беру ресурстары, технологиялары және платформаларға қол жеткізу үлесі (Imektep, Microsoft Teams, Bilimland.kz, Itest Opiq.kz)	**30 %**	**50 %**	**75 %**	**85%**	**100%**
2-стратегиялық бағыт. Кәсіби өсу. Білікті ұстаз – сапалы білім негізі.					

Сканировано с CamScanner

Мектеп-лицей педагогтарының жалпы санынан: шебер-педагог, зерттеуші-педагог, сарапшы – педагог, педагог – модератор деңгейіне ие педагогтар үлесі	40%	50%	60%	70%	80%
Оқыту практикасына жаңа әдістер мен технологияларды енгізу тетігі («Классрум», Daryn.online.kz, Bilimland.kz, sabak.kz т.б.)	50 %	65%	75 %	85%	100%
«Тәлімгерлік мектебі» (миенторинг, коучер, куратор, эдвайзер, модератор)	35 %	50 %	70%	85 %	100 %
Педагогикалық шеберлікті жетілдіруге аудиториялық және қашықтықтан оқыту біліктілік арттыру курстарынан өту үлесі	45 %	60 %	75 %	85 %	100 %
Пән мұғалімдерінің қауымдастығының үлесін арттыру (Фокс топтар) ; «Серпін» тәжірибелік алаңы жанданады («Классрум», Daryn.online.kz, Bilimland.kz, sabak.kz т.б.)	35 %	50%	75%	85%	100%
Мұғалімдер Action Recearch және Lesson Study арқылы оқытудың практикасы жетіледі	30 %	45 %	65 %	80 %	100 %
Педагогтардың кәсіби байқауларға қатысу үлесін арттыру («Үздік педагог», «Әлем мұғалімі», т.б.)	25 %	35 %	45 %	55 %	70%
Талантты педагогтарды қолдау, ынталандыру жүйесін іске асыру тетіктері	30 %	50%	65%	85%	100%
3-стратегиялық бағыт. Білім беруді басқарудың алқалық формасы.					
Педагог кадрларды ынталандыру, әлеуметтік қолдау, әлеуетін арттыруда басқарудың сапа жүйесін енгізу үлесі	30 %	50%	65%	85%	100%
Мектеп-лицейдің «Ашық бюджеттер» жобасын енгізу тетігі	35%	50%	75%	85%	100%
МТБ-ы инфрақұрылымды жетілдірудің үлесі	%	%	%	%	%
Электрондық Үкімет порталының мемлекеттік қызмет көрсетумен қамтылатын оқушылар үлесі	35%	50%	60%	80%	100%
«Мектеп өмірінің бір күні» жобасын іске асыру тетігі	35%	50%	60%	80%	100%
4-стратегиялық бағыт. Оқытудың қауіпсіз ортасы және цифрлық инфрақұрылымы.					
Мектеп-лицейдің цифрлық	30 %	45 %	55 %	70 %	80 %

Сканировано с CamScanner

инфрақұрылымын дамыту үлесі (турникеттер, бейнебақылаулар т.б.)					
« 1 мұғалім – 1 компьютер» жобасы арқылы STEM кабинеттерін , SMARTт.б. сыныптарын жарақтандыру үлесі	35 %	45 %	55 %	70 %	80 %
«Бала бюджетін» енгізу үлесі	30 %	40 %	50 %	65 %	75 %
Жан басына шаққандағы қаржыландыру тетігі	30 %	45 %	55 %	70 %	80 %
«Кибермәдениет» және «кибергигиена» бағдарламасын енгізу үлесі	35 %	50 %	60 %	80 %	100%
5-стратегиялық бағыт. Жаратылыстану – математика бағытындағы пәндердің көптілді интеграциясы.					
Ағылшын тілінде ««Химия», «Биология», «Информатика», «Физика» пәндеріне ағылшын тілін кірістіре оқыту» интеграцияланған курстарды енгізілу	25 %	30 %	50 %	65 %	70%
Пән мұғалімдерінің авторлық оқу –әдістемелік құралдар әзірлеу үлесі	30 %	45 %	55 %	65 %	75%
«Тіл-таным» зертханасы жұмысының функциясы жаңа мазмұнда жүзеге асыру үлесі	35 %	45 %	55 %	70 %	80%
Критериалды бағалаудың кіріктірілген моделі, қалыптастырушы бағалау жүйесін енгізу үлесі	25 %	35 %	50 %	70%	90%
Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді оқытуда командалық оқыту TEAM-Teaching,CLIL әдістерін қолдану үлесі	30%	45%	55%	75%	100%
Жаратылыстану-математика ғылымдары зертханасының ұйымдастырылу үлесі мен барлық оқу-әдістемелік, ғылыми, электрондық кешендер базасының жасақталу үлесі	35%	45%	55%	80%	100%
«Википедия», «100 кітап» жобасы, жазғы тілдік лагерь тәжірибелерін енгізу үлесі	50%	65%	75%	85%	100%
Кіріктірілген білім беру бағдарламасы, критериалды бағалаудың кіріктірілген моделі, оқу мақсаттарына сәйкес оқылым, тыңдалым, жазылым, айтылым, дағдыларын дамыту үлесі	45%	55%	65%	80%	100%

Сканировано с CamScanner

«Әлихан Бөкейханов атындағы Балқаш қаласының №15 мектеп – лицейі» КММ
2020- 2021 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары
(МДС іс-шаралар жоспары 1 жылға жасалады)

№	Іс-шара: Атауы	Іс-шара: Түрі	Өткізу мерзімі	Жауаптылар	Қатысушылар	Күтілетін нәтиже	Аяқталу түрі
	1-ші стратегиялық бағыт: Құндылықтар жүйесіндегі тәрбие мен сапалы білім. **Мақсаты: Мектеп-лицей оқушыларының бәсеке қабілеттілігін арттыру,жалпыадамзаттық құндылықтардың негізінде тұлғаны тәрбиелеу және оқыту.**						
1	Мектеп-лицейдің көрсететін білім беру қызметтерінің сапасына сараптама жүргізу (тексеру) және орта білім беруді ұйымдастырудың деңгейін анықтайтын өлшемдерді енгізу туралы нормативтік құқықтық актілерді зерделеу	Семинарлар	2020 –2021 о.ж. Қыркүйек	Мектеп-лицей әкімшілігі Қамқоршылық кеңес	Педагогтар, ата-аналар, оқушылар қауымдастығы	Мониторинг топтарын құру	Мектеп-лицейдің негізгі қағида, ұстанымдар, ережесі
2	Мектепке дейінгі және бастауыш мектептердің сабақтастық жоспарларын орындау	Семинар , шеберлік сағаттар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту және бастауыш білім беру кафедрасы	«Серпін» тәжірибе алаңы жанданады	Ақпарат әзірлеу
3	«Шексіз математика» жобасы (2-8 сыныптар) аясында (Қазақстан-Болгария): • «Математикалық тартыс» • Күзгі, қысқы, көктемгі, жазғы • Математикалық жазғы мектеп • «Зерек» (мектеп алды даярлық, 1-4 сынып) • «Болашақ инженерия» • «Футбол сабағы» • «Жасыл мектеп» • «TED^{x} 15»	Онлайн олимпиада Сайысы Қашықтық олимпиада Жобалар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Оқушылар, ғылыми қоғам мүшелері, жетекшілер, кеңесшілер, Innovation-әлеуметтік серіктес	Мониторинг, рейтинг, «Шексіз математика» жеңімпаздарының үлесін арттыру, жолдамаға қол жеткізу (Болгария мемлекетіне) Техникалық-математикалық бағыттағы оқушылардың үлесін арттыру	Дарынды , талантты оқушылардың үлесін арттыру

Сканировано с CamScanner

4	**«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында «Тәрбиелі ұрпақ-тамырлы болашақ»** мектеп-лицейдің тәрбие моделі: • Білім күні • Отбасы күні • Күзгі балл • Әкелер мен ханшайымдар балы • «Мектебім – мөлдір бұлағым» • Ата-аналарға арналған ашық есік күні • «Арлан» жас өрт сөндірушілер байқауы • «Толағай» отбасылық сайысы • «Бұрымды ару» байқауы (қыз балалар арасында) • «Әз Наурыз» ұлттық мейрамы (ата-ана қауымдастығымен бірлескен) • «Ұландар шеруі» • «Дарабоз» этно-ұлттық сайыс (ер балалар арасында) • «Гүлзар» фестивалі • «Шоқ жұлдыз» байқауы • «Әжелер мен немерелер» байқауы • Әдеби салон. (тарихи-деректік әдеби-танымдық бағытта) • «Жеңгелер мен қайын сіңілілер» байқауы • «Достық аясында» фестивалі • «Ер Сұлтан мен Ай ару» (жоғары сынып оқушылары арасындағы байқау) • «Жігітке жеті өнер де аз» (әке-бала арасындағы сайыс) • «Асығың алшысынан түссін» этно-ұлттық сайыс • Түлектермен кездесуі • Сыңғырла, соңғы қоңырау! • «Жасыл мектеп» жобасы аясында «Әр	Мектеп-лицейішілік дәстүрлі жобалар Байқаулар Шеберлік сағаттар Семинарлар Фестивальдар Сайыстар	2020-2021 о.ж. Қыркүйек Қыркүйек – мамыр Қазан Желтоқсан Тоқсан сайын Қазан Қыркүйек Наурыз Наурыз – сәуір Мамыр Наурыз Сәуір Қараша Наурыз Желтоқсан-сәуір Наурыз Мамыр Наурыз Наурыз Қазан Қаңтар-ақпан	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Оқушылар, мұғалімдер, ата-аналар, клуб мүшелері, жетекшілері, шеберхана, студия жетекшілері, т.б. «Сергек» клубы, «Барыс» спорт клубы, «Сарбаз» клубы, «Назгұмыр» би тобы, «Шабыт» домбыра оркестрі,	Мануалдар, буклеттер, ақпараттар, жинақтар, талантты, дарынды, шығармашыл оқушылар үлесі артады. Ата-аналардың тәрбиеге және мектеппен қарым-қатынасы нығаяды. Құндылықтар қалыптасады	Көшбасшы оқушылардың және табысты оқушылардың үлесін арттыру (индикатор өлшемдеріне сәйкес)

Сканировано с CamScanner

	ауланың гүлденгені – мемлекеттің гүлденгені» • «Кітап – өмір ұстазы» (жылдың үздік оқырманын анықтау) • «Қалқан», «Ұлан» әскери-патриоттық ойындарына қатысу • «Үнемі оқитын адам – табысты адам» т.б.	Байқаулар	Мамыр Жыл бойы Мамыр Жыл бойы				
5	НЗМ жобалары «ӨНЕР. ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБАЛАР»	Жобалар	2020 –2021 о.ж. Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі ДТІЖО: Тәңірберлі Д.Р. Жакупова Ш.Т.	Оқушылардың «Шаңырақ» қауымдастығы	Оқушылардың сапалы өнімдері	Тыңдалым, фотоақпараттар
6	Оқу-әдістемелік кешендердің ғылыми құрылымын енгізу: PISA, PIRLS, TEMSSAdvanced, ICILS	Оқыту семинары	2020 –2021 о.ж Тоқсан сайын	Жуманова Г.М. Макенбаева М.К. Бақытқызы П. Сатыбалдина Г.Ж. Рахимбекова К.О. Тайжанова Қ.Б. Айтимбетова Э.К.	Пән мұғалімдері, оқушылар, психологтар	Жаратылыстану – математика бағытындағы оқушылардың үлесін арттыруға бағыттау	Сауалнама, тест қорытындылары
7	Онлайн буктрейлер ұйымдастыру	Мектеп-лицейішілік конкурс	2020-2021 жж. Тоқсан сайын	Башарова Г.Т. Тайжанова Қ.Б. Тулкина Д.М. Баженова А.О.	Оқушылар, ата-аналар	Облыстық конкурсқа жолдама алу	Рейтинг
8	«Жасыл мектеп» жобасы аясында іс-шаралар • «Гүлзар» • Виртуалды зертханалар	Фестиваль, саяхат байқау	2020-2021 жж. Жыл бойы	Бақытқызы П. Бекенова С.С. Сатбек С.К. Каденова Г.Ж.	Оқушылар ата-аналар мұғалімдер	Мониторинг, «Гүлстан» танымдық журналында жарияланымдар, өнім	Мониторинг

Сканировано с CamScanner

	• «Қысқы баққа» • «Менің аулам» • «Гүлге оранған оқу бөлмесі» байқауы • «Мен тұратын аула» байқауы • Ашық ауада плэйнер					шығару «Жасыл мектеп» жобасы аясында өнімдер шығару	
9	«Оқуға міндетті 100 кітап» жобасы	Әлеуметтік педагогикалық жоба	2020-2021 жж. Жыл бойы	Башарова Г.Т. Тайжанова К.Б. Тулкина Д.М.	Оқушылар Ата-аналар Мұғалімдер	«Кітап оқитын адам-табысты адам» үлесін арттыру	Мониторинг Өнімдер
10	«Жас өркен» және «Жастар медиясы» жобасы аясында іс-шаралар: (кәсіби бағдар) • «Жас өркен» жас тілшілер клубы • «Жас өркен» мектеп-лицейішілік баспасөз газеті, журналдарын тоқсан сайын шығару • Мектеп-лицейішілік радиотораптан хабарламалар топтамасын жүргізу	Кездесулер, дөңгелек үстелдер, шеберлік сағаттары	2020-2021 жж. Тоқсан сайын	Башарова Г.Т.	Әл-Фараби ат. ҚазҰУ (журфак), Баспасөз кафедрасы, «Қоғаммен байланыс», «Жас өркен» клубының мүшелері	Рухани құндылықтары артады	Жас өркен» мектеп-лицейішілік баспасөз газет-журналдарын шығару
11	«БІЛІМ. ҒЫЛЫМ. ИННОВАЦИЯ»	Шығармашылық көрмесі	2020-2021 жж. Сәуір	Ерменбетова Г.О Жуманова Г.М. Макенбаева М.К. Омаров С.К.	Мұғалімдер Оқушылар Ата-аналар	Ақпарат Жинақ, мануалдар	Өнімдер шығару
12	«Терең білім – Тәуелсіздігіміздің тірегі, ақыл-ой – азаттығымыздың алдаспаны» Қазақстан Республикасының 29-жылдығына орай	ҒПК	2020-2021 жж. Желтоқсан	Мектеп-лицей әкімшілігі	Мектеп-лицей мұғалімдері	ҒПК материалдары жинағы	Басылымдар

Сканировано с CamScanner

13	Мектеп-лицейішілік дәстүрлі: • «Ж.С.Ақылбаев атындағы III физика пәнінен олипиада» • «Жәутіков атындағы III математика пәнінен олимпиада» • «Ә.Бөкейханов атындағы III география, тарих пәндерінен олимпиада» • **«Әлихантану» жобасы**	Олипиадалар Ғылыми жоба, конференция, танымдық сағаттар, зерттеулер, саяхаттар т.б.	2020-2021 жж. Қазан Жыл бойы, арнайы іс-шара аясында	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Мұғалімдер, оқушылар Оқушылардың «Шаңырақ» қауымдастығы, ата-аналар, мұғалімдер	Марапаттау Мониторинг Желілерді, сайттарда , БАҚ шығарып отыру. Көшбасшылар үлесін арттыру.	Конференция Арнайы әзірлеме, топтама және кітапшалар шығару
14	«Зияткерлер – ұлт болашағы» дәстүрлі «12» форумы	форум	2020-2021 жж. Сәуір	Ерменбетова Г.О. Макенбаева М.К. Тәңірберлі Д.Р.	Оқушылар Мұғалімдер Ата-аналар	Шәкіртақы алатын оқушылардың үлесін арттыру, «Дарынды ұрпақ – ұлт қазынасы» атты жинақ	Марапаттау
2-ші стратегиялық бағыт: Кәсіби өсу. Білікті ұстаз-сапалы білім негізі. **Мақсаты: педагог кәсібінің жоғары мәртебесін қамтамасыз ету, әлеуетін арттыру, педагогикалық қызметтің сапасын өлшеуіштер арқылы бағалау.**							
1	«Тәлімгерлер мектебі» (арнайы жоспар аясында)	Оқыту семинарлары, шеберлік сағаттары т.б.	2020-2021 о.ж Тоқсан сайын	Жуманова Г.М. Тәлімгерлер	Тәлімгерлер Жас мамандар	Жас мамандардың кәсіби біліктілігін арттыру	Жас мамандар клубын құру
2	Оқу-әдістемелік бағдарламалар, тапсырмалар, авторлық бағдарламалар әзірлеу	Коучингтер, семинарлар	2020-2021 о.ж Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері Фокус топтар	Пән мұғалімдері	Оқу-әдістемелік кешендер жинағы	Пән мұғалімдерінің қауымдастығын құру

Сканировано с CamScanner

3	«Педагогикалық әдеп» кеңесін құру	Алқалы кеңес	2020-2021 о.ж. Қыркүйек	Мектеп-лицей әкімшілігі	Пед.ұжым	Педагогтардың мәртебесін және әдебін, имиджін қалыптастыру	Оң имидж
4	Мектеп-лицей педагогтарының жалпы санынан: шебер-педагог, зерттеуші-педагог, сарапшы – педагог, педагог – модератор деңгейіне не педагогтар үлесін арттыру шаралары	Атестация , Е-порфолио, кәсіби стандарт	2020-2021 о.ж. Жоспар бойынша жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Педагогтар қауымы	Сапалы педагогтардың үлесін арттыру	Оң нәтиже
5	Оқыту практикасына жаңа әдістер мен технологияларды енгізу тетігі («Классрум», Daryn.online.kz, Bilimland.kz, sabak.kz т.б.)	Заманауи технологиялар, платформалар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Педагогтар қауымы	Сапалы контент қалыптастыру	АКТ құзыреттілігі, сандық технологияларды игеру үлесі
6	Педагогикалық шеберлікті жетілдіруге аудиториялық және қашықтықтан оқыту біліктілік арттыру курстарынан өту шаралары	Онлайн курстар Бетпе-бет курстар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Педагогтар қауымы	Біліктілігі артады	Сертификаттар
7	Мұғалімдер Action Recearch және Lesson Study арқылы оқытудың практикасы жетіледі	Зерттеу сабақтары	Жыл бойы	Фокус топтар Пән мұғалімдерінің Кәсіби қауымдастығы	Оқушылар, пән мұғалімдеру, сынып жетекшілер	Оқушылардың оқу жетістіктері артады	Білім сапасы артады
8	Педагогтардың кәсіби байқауларға қатысу үлесін арттыру («Үздік педагог», «Әлем мұғалімі», т.б.)	Кәсіби байқаулар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Педагогтар қауымы	Кәсіби білікті, шебер ұстаздардың шеберханасы	Марапаттар, сертификаттар, наградалар
9	TALIS (ЭДЫҰ) – Халықаралық оқыту мен оқуға қазақстандық оқушылардың қатысуы туралы ақпаратпен таныстыру	Диагностикалық зерттеу қорытындылары	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері Психологтар	Пән мұғалімдері	Сараптама	Сауалнама қорытындылары
10	«Педагогикалық дебют»	Слет	Қазан	Мектеп-лицей әкімшілігі	Жас мамандар	Жаңа есімдерді анықтау және жас	Марапаттау, номинациялау

Сканировано с CamScanner

				тәлімгерлер		мамандарды колдау	
11	«Жетістіктер үшбұрышы»	Мектеп-лицейішілік байқау	Қаңтар	Мектеп-лицей әкімшілігі тәлімгерлер	Тәжірибелі мұғалімдер	«Серпін» тәжірибе алаңы әдістемелік топтама	Авторлық бағдарлама, әзірлемелер, БАҚ
12	«Көптілді меңгерген мұғалім»	Мектеп-лицейішілік байқау	Ақпан	Мектеп-лицей әкімшілігі тәлімгерлер	Жас мамандар, ЖМ пәнінің мұғалімдері	«Полиглот ұстаз»	Марапаттау, номинациялау

3-ші стратегиялық бағыт: Білім беруді басқарудың алқалық формасы.
Мақсаты: Педагогтардың, білім алушы оқушылардың қауіпсіздігін, мансабын қолдау және бағалау,жан басына шаққандағы қаржыландыруды енгізу.

№	Іс-шара		Өткізу мерзімі	Жауаптылар	Қатысушылар	Күтілетін нәтиже	Аяқталу түрі
	Атауы	Түрі					
1	Жан басына шаққандағы қаржыландыру нормаларын әзірлеу және қолдану	Семинарлар	Тоқсан сайын	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Мектеп –лицей оқушылары, ата-аналар, педагогтар	Қаражатты үнемдеу	Қаражатты сапалы игеру
2	Мектеп-лицейдің жаңа алқалы басқару механизмі	Басқару алқасы	2020-2021 о.ж	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Мектеп –лицей оқушылары, ата-аналар, педагогтар	Менеджмент жүйесі, жаңа басқару құрылымы	Мектеп –лицейді басқару ережесі, құндылықтары және корпаративті басқару жүйесі
3	Педагогикалық кадрланды ынталандыру, әлеуметтік қолдау	Басқарудың сапа жүйесін енгізу	2020-2021 о.ж	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Педагогтар қауымы	Педагогтың оң имиджін қалыптастыру, қолдау	Ынталандыру шаралары
4	«Мектеп өмірінің бір күні»	Жоба	2020-2021 о.ж	Алқа мүшелері Қамқоршылық	Пән мұғалімдері, оқушылар, ата-	Оқушылар , ата-аналар үлесін	Құнды пікірлер

Сканировано с CamScanner

			Тоқсан сайын	кеңес мүшелері	аналар	арттыру	
5	«Ашық бюджеттер»	Жоба	2020-2021 о.ж Жыл бойы	Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Педагогтар, ата-аналар, оқушылар	Ашықтық, шынайылық ,ақпараттық сайттарға орналастыру	Тиімді іске асыру

4-ші стратегиялық бағыт: Оқытудың қауіпсіз ортасы және цифрлық инфрақұрылымы.
Мақсаты: Қауіпсіз әрі жайлы оқу ортасын қамтамасыз ету, цифрлық инфрақұрылыммен материалдық-техникалық базамен жарақтандыру.

№	Атауы	Түрі	Мерзімі	Жауаптылар	Қатысушылар	Күтілетін нәтиже	Аяқталу түрі
1	«Балалар бюджеті»	Бюджет өлшемі	2020-2021 о.ж	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Педагогтар, ата-аналар, оқушылар	Қолдау көрсету	Мониторинг
2	«Тәуекел» тобындағы балаларды ерте анықтау	Психологиялық қызмет	2020-2021 о.ж	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Педагогтар, ата-аналар, оқушылар	Буллингді болдырмау, қала сыртындағы лагерь демалысын ұйырмдастыру	Әлеуметтік –құқықтық жауапкершілігі
3	« 1 мұғалім – 1 компьютер»	Жоба	2020-2021 о.ж Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Алқа мүшелері Қамқоршылық кеңес мүшелері	Педагогтар	Химия, биология, физика оқу бөлмелері STEM кабинеттерімен жарақтандырылады	Ресурсты қолдау
4	Балалардың әл-ауқатын зерделеу	Зерттеу , сауалнама	Тоқсан сайын	Мектеп-лицей әкімшілігі Әлеуметтік педагог	Оқушылар, ата-аналар	Әлеуметтік котегорияларын анықтау	Әлеуметтік паспорт
5	«Мектепке жол»	Республикалық акция	Тамыз	Мектеп-лицей әкімшілігі Әлеуметтік педагог	Оқушылар, ата-аналар	Әлеуметтік котегорияларын анықтау	Әлеуметтік қолдау

5-ші стратегиялық бағыт: Жаратылыстану – математика бағытындағы пәндердің көптілді интеграциясы.

Сканировано с CamScanner

Мақсаты: Көптілді меңгерген оқушылар үлесін арттыру және жаһан азаматын тәрбиелеу.

№	Атауы	Түрі	Өткізу мерзімі	Жауаптылар	Қатысушылар	Күтілетін нәтиже	Аяқталу түрі
1.	Құндылықтарға негізделген білім беру	Жобалар	2020-2021 о.ж Жыл сайын	Мектеп-лицей әкімшілігі	Тілдер кафедрасы, оқушылар	Жаһандық тұлға	Көптілді (ағылшын) меңгеру
2.	Лингва – көптілділік пен көпмәдениеттілікке негіздеген модель (мультимәдениет)	Кластерлік қызмет	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Тілдер кафедрасы, оқушылар	Жаһандық тұлға	Көптілді (ағылшын) меңгеру
3.	ЖМ пәндері ағылшын тілінде оқытатын мұғалмдердің біліктілігін арттыру	Курстар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Пән мұғалімдері	Көптілді мұғалімдер үлесі	сертификаттар
4.	«Халықаралық британ кеңесі»	Жоба	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Шет тілі пәнінің мұғалімдері	Көптілді мұғалімдер үлесі	сертификаттар
5.	«TED Talks»	Конференция	Қаңтар	Мектеп-лицей әкімшіліг Кафедра жетекшілері	Пән мұғалімдері	Көптілді мұғалімдер үлесі	сертификаттар
6.							
7.	Жаратылыстану-математика бағытындағы мұғалідер сабақтарына MIT және т.б. жетекші университеттері мен «Harvard Review» «Nature» «Science» журналдарының және Khan академия материалдарын қолдану	Жоба	2020-2021 о.ж.	Мектеп-лицей әкімшілігі	Пән мұғалімдері	Әдістемелік өнімдер	Басылымдар
8.	Оқу-тәрбие үрдісін ЮНЕСКО-ның халықаралық стандарттарымен келісілген Еуропалық біліктілік стандарттарын басшылыққа ала отырып жүргізу	Жоба	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі	Пән мұғалімдері	Тілдік құзыреттілік	Әдістемелік өнімдер
9.	«Тіл-таным» зертханасы жұмысының функциясы жаңа мазмұнда жүзеге асыру	Шеберлік алаңы	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Пән мұғалімдері	Ресурстар, платформалар, сайттар	Әдістемелік өнімдер

Сканировано с CamScanner

10.	Жаратылыстану-математика бағытындағы пәндерді оқытуда командалық оқыту TEAM-Teaching, CLIL әдістерін қолдану	Семинарлар, шеберлік сағаттар	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Пән мұғалімдері	Ресурстар, платформалар, сайттар	Әдістемелік өнімдер
11.	Жаратылыстану-математика ғылымдары зертханасының ұйымдастырылу үлесі мен барлық оқу-әдістемелік, ғылыми, электрондық кешендер базасын жасақтау	Оқыту семинарлары Шебер сағаттары		Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Пән мұғалімдері	Ресурстар, платформалар, сайттар	Әдістемелік өнімдер
12.	«Википедия», «100 кітап» жобасы, жазғы тілдік лагерь тәжірибелерін енгізу	жоба	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Пән мұғалімдері	Тілдік құзыреттілік	Макала, энциклопедиялык жұмыс
13.	Международный детский университет (ағылшын) *(Қазақстан – Израйль)*	Жазушылар жобасы	Жыл бойы	Мектеп-лицей әкімшілігі Кафедра жетекшілері	Шетел тілі пәнінің мұғалімдері	Тілдік құзыреттілік	Жоба өнімі
14.	Физика, биология, информатика, химия терминологиялық сөздік дәптерлері және зертханалық жұмыс дәптерлері	Тәжірибе алаңы	2020-2021 о.ж	Макенбаева Г.Ж. Ахтанова Б. Бақытқызы П, Бекенова С.С.	Оқушылар Мұғалімдер Сайттар	терминологиялық сөздік дәптерлері және зертханалық жұмыс дәптерлері	Әдістемелік өнімдер

Сканировано с CamScanner